یادداشت‌های پراکنده

سیاوش جمادی: سخن دو کس را اعتماد نشاید: یکی شخص دروغگو و دیگری شخص صادق. چه اولی هم‌اکنون حقیقت را نقض می‌کند و دومی دمی دیگر ممکن است سخن خود را نقض کند.

■ **ارعاب**

ارعاب، زاده رعب است. آنکه می‌ترساند می‌ترسد.

اگر از نیش مار هراسی نبود، هیچ چماقی بر سر هیچ ماری فرود نمی‌آمد.

■ **نویسنده و دولتمرد**

نویسنده و دولتمرد در یک چیز مشترکند: هر دو نگران جیب خود هستند.

■ **اقناع**

از قاتل نویسنده پرسیدند: «چرا او را کشتی» گفت: «چون به راه ضلالت می‌رفت» گفتند: «پس آیا بهتر نبود با او به مباحثه می‌نشستی تا قانع شود که افکارش ضاله است» و وی پاسخ داد: «چنین کردم اما چون او مرا قانع کرد، من هم کشتمش.»

■ **صفحه اندیشه روزنامه‌ها**

اغلب روزنامه‌خوان‌ها با خواندن سرلوحه صفحه‌ای که به صفحه اندیشه معروف است آن را نخوانده ورق می‌زنند و به سراغ صفحات دیگر می‌روند. شاید از آن‌رو که همین سرلوحه صفحات دیگر را تهی از اندیشه اعلام می‌کند. جواب این دهان‌کجی نخواندن آن است.

■ **ادعای انسان‌دوستی**

جنگ‌افروزانی که خود غالباً از جایی امن و دور از میدان نبرد، کشتار و تجاوز را توجیه می‌کنند دست کم مسئول خون کودکانی هستند که بی‌خبر از همه جا به ناگهان تکه پاره می‌شوند، فرقی نمی‌کند که یک تن یا هزاران تن، فرقی نمی‌کند که این قربانی از کدام جبهه یا وارث کدام ملیت، مذهب یا نژادی باشد و فرقی نمی‌کند که آن جنگ‌افروز بوش باشد یا بن لادن. از چنین جنگ‌افروزی هیچ ادعای انسان‌دوستانه و خداپرستانه‌ای پذیرفتنی نیست.

■ **کوتاه‌ترین داستان جهان**

آیا دوست دارید که عنوان کوتاه‌ترین داستان جهان را بدانید؟اگر آری، پس بخوانید: «عاقبت کوشش و کشمکش نستوه مردی که در جست‌وجوی کسی بود که بتواند حرفش را بفهمد و خود نیز بتواند حرف او را بفهمد بدون هیچ سوءتفاهمی» آیا دوست دارید که متن این داستان را از آغاز تا انجام و بی‌کم و کاست برایتان بخوانم. اگر آری، پس بخوانید: «یافتنی نیست.»

محاکمه

دوره کارشناسی مطالعات اسلامی در اُسلو

دانشگاه اسلو نروژ، مرکز مطالعات اسلامی را تا سال ۲۰۰۷ راه‌اندازی می‌کند. به گزارش مهر به نقل از ایکرو، به گفته ایگنا بُستاد (Igna Bostad)، نایب‌رئیس کمیته جدید این مرکز در دانشگاه اسلو، این مرکز برای دانشجویان مسلمان اهمیت زیادی خواهد داشت و در جهت ترغیب و گسترش ارزش‌های فرهنگی و مذهبی آنان تلاش خواهد کرد. در این مجموعه، شورای اسلامی نروژ و مرکز حقوق بشر دانشگاه اسلو همکاری خواهند داشت. به گفته بستاد (Bostad)، هدف از راه‌اندازی این مرکز، ایجاد مجموعه‌ای است که به‌عنوان یک مرکز فرهنگی آزاد عمل کرده و دانشجویان را حول این محور جمع کند.

آینده دموکراسی در آمریکا

همایش «آینده دموکراسی» ۱۴ مهرماه امسال در شهر ویلیمبرگ از ایالت ویرجینیای آمریکا برگزار می‌شود. به گزارش مهر، گروه فلسفه کالج ویلیام ومری برگزارکننده این همایش است. به نظر برگزارکننده این همایش آینده دموکراسی آینده بسیاری ازامور دیگر چون: دین، توسعه انسانی و ارزش‌های فرهنگی را مشخص می‌کند. بنابراین با توجه به اهمیت این موضوع این همایش برگزار می‌شود. این همایش نیز همایشی میان رشته‌ای است و عالمان علوم سیاسی، اقتصادی و مسائل فرهنگی در آن شرکت خواهند داشت. سخنران اصلی این همایش ساندار دی کونور است.

مراکز و موسسات اسلامی

همایش بین‌المللی «مراکز و موسسات اسلامی» به منظور بررسی مشکلات مسلمانان و دستیابی به راهکارهایی برای رفع آنها ۶ تا ۸ نوامبر (۱۵ تا ۱۷ آبان) در شیلی برگزار می‌شود. به گزارش مهر به نقل از نسیج، همایش «مراکز و موسسات اسلامی» که مدیر کل سازمان اسلامی آمریکای لاتین با همکاری انجمن جهانی مسلمانان، دانشگاه الازهر و وزارت اوقاف و امور اسلامی مصر تنظیم کرده است، طی ۳ روز در سانتیاگو پایتخت شیلی برگزار می‌شود. هدف از این همایش بررسی مشکلات مسلمانان، ارائه راه‌های از بین بردن آن، ارائه طرح‌های خاص به منظور تکوین مبلغان و ائمه مساجد، حمایت‌های دینی از نسل جدید مسلمان، تحکیم ارتباط مسلمانان و انجام فعالیت‌های خاص در چارچوب فعالیت‌های سازمان اسلامی آمریکای لاتین خواهد بود. در پی برگزاری این همایش، ۵۰ مبلغ و ائمه مسجد از دانشگاه الازهر و وزارت اوقاف مصر به آمریکای لاتین می‌روند، این گروه که با زبان اسپانیایی آشنایی ندارند، پس از آنکه آموزش‌های لازم در خصوص فراگیری زبان اسپانیایی دیدند، فعالیت‌های خود را در کشورهای آمریکای لاتین آغاز می‌کنند و سپس به کشور خود باز می‌گردند. این مبلغان مدت ۳ سال در کشورهای آمریکای لاتین می‌مانند و اگر بازگشت برخی از آنها ضروری شد، عده دیگری که با زبان اسپانیایی به خوبی آشنا هستند، جایگزین آنها می‌شوند. مقر سازمان اسلامی آمریکای لاتین در آرژانتین است. ۳۱ کشور از آمریکای لاتین و دریای کارائیب عضو این سازمان هستند.

بررسی ابعاد دینی و فرهنگی سودان

ابعاد مختلف دینی، فرهنگی و اجتماعی سودان طی یک هفته با حضور هیاتی ۱۲نفره در قالب «هفته فرهنگی سودان» در ایران مورد بررسی قرار می‌گیرد. به گزارش مهر، منصور احمدلو رئیس فرهنگسرای خاوران در این مورد افزود: آشنایی بیشتر مردم با ابعاد مختلف دینی، فرهنگی، هنری و اجتماعی کشور و مردم سودان و نیز تبادل سنت اسلامی از رویکردهای نوین این برنامه است. احمدلو با اشاره به اینکه این هفته فرهنگی از ۶ تا ۱۱ اردیبهشت‌ماه برگزار می‌شود، یادآور شد: مدیحه‌سرایی پیامبر اعظم(ص)، نمایش و تحلیل هنرهای تجسمی، تفاوت مذاهب سودان، همایش جاذبه‌های سودان و اشتراک فرهنگی این دو کشور طی این هفته مورد بررسی قرار خواهد گرفت. به گفته رئیس فرهنگسرای خاوران نمایش میراث فرهنگی سودان، نمایشگاه عکس از ابعاد مختلف زندگی و فرهنگ این کشور، نمایش آثار ممتاز نقاشی‌های هنرمندان تجسمی از دیگر تبادلات فرهنگی در این هفته است.

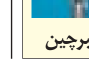

خبرچین

در کنفرانس خبری دفتر گفتمان جوان سازمان تبلیغات اسلامی مطرح شد

ما اعتقاد به دین گریزی نداریم

مهری حقانی: دفتر گفتمان جوان سازمان تبلیغات اسلامی طی نشستی به تشریح اهداف برنامه‌ها و فعالیت‌های این دفتر پرداخت. حجت‌الاسلام علی دارابی سخنگوی این دفتر که وابسته به معاونت پژوهشی و آموزشی سازمان تبلیغات اسلامی است با اشاره به رسالت اصلی سازمان یعنی تبلیغ حکیمانه دین و تبیین اندیشه تابناک اسلام گفت: «دفتر گفتمان و اندیشه جوان در همه زمینه‌ها و به طور خاص برای نسل جوان و نوجوان ایرانی، خود را ملزم به پاسخگویی می‌داند. این مرکز در راستای تعمیق باورهای دینی نسل جوان و با رویکرد جدیدی که نسبت به تبلیغ دین داشت در سال ۸۰ آغاز به کار کرد. ما معتقدیم منبر به عنوان یک رسانه تاثیر عمیق و شگرفی با نظر به شیوه‌های نوین خواهد داشت. که با استفاده از اساتید مجرب فرهنگ و علوم اسلامی موفقیت‌های چشمگیری در تبلیغ حکیمانه دین به دست آمده است.» سخنگوی دفتر گفتمان جوان، محورهای اصلی این سیاست را به این شرح عنوان کرد: «محور اول متناسب با نام‌گذاری سال ۸۵ به نام پیامبر اعظم، تبیین سیمای پیامبر در قرآن، اندیشه تابناک امام و آثار استاد شهید مطهری است. از آنجا که هر جامعه‌ای نیازمند الگو است با بررسی قرآن مشخص می‌شود الگوی برتر جامعه اسلامی پیامبر اسلام معرفی شده. پس همواره نیازمند معرفی ابعاد شخصیتی پیامبر هستیم. چنین نظری از دیدگاه حضرت علی هم وجود دارد. البته دفتر گفتمان جوان در راستای گفتمان دینی خودش را محدود به مرکز یعنی تهران نکرده. در مناطق مختلف به خصوص مناطق محروم نیز فعال بوده که با استقبال خوبی در این مناطق روبه‌رو شده. در برگزاری مراسم گفتمان، ساعاتی را اختصاص به مخاطبین می‌دهند و سئوالات‌شان را همان‌جا پاسخ می‌دهند. ما جلسات به شیوه متکلم‌وحده نداریم. آنچه مسلم است معرفی پیامبر از نگاه امام است. چنانکه ایشان اعتقاد داشتند به حسب ابعاد وجودی و کثرت اشتغال و دلبستگی به دنیا، نیازمند الگوی یک انسان کامل هستیم. مسئله دیگر موضوع خاتمیت پیامبر و امامت است. پاسخ گفتن به شبهاتی که به پیامبر وارد می‌شود اصل خاتمیت و موضوع امامت و ضرورت شناخت امام است.» وی با ذکر این نکته که نسل جوان ما نیازمند ارتباط عاطفی با امام است، پرداختن به عرفان‌های انحرافی را از محورهای دیگر این حرکت ذکر کرد و ادامه داد: «عرفان‌های انحرافی مبلغ معنویت، منهای شریعتند. مکتب‌هایی در شرق هستند که به توانایی‌های باطنی انسان معتقدند و صدها فرقه از آنها در جهان غرب پدید آمده. در جهان غرب که به عقلانیت محض، نگاه ابزاری بوده است سیر عظیمی تا باطن‌گرایی کشیده شدند. بخشی از آنها هم به جهان اسلام وارد شدند و بازتاب‌های مختلف داشتند. گروهی با این فرقه‌ها مخالفت کردند و عده‌ای شیفته شدند. ما آنها را تصوف استعماری می‌نامیم. تفاوت ماهیتی بین عرفان اسلامی و عرفان غربی آن است که عرفان اسلامی خدامحور و عرفان غربی انسان‌محور است. در اسلامی درصدد است در راستای جلب رضایت خدا حرکت کند ولی در غرب بیشتر جلب رضای خویشتن است. بعضی به خاطر پوسته شکیل و جذابیت‌هایی که داشته، موفقیت‌هایی در جذب جوانان داشته‌اند. ما به اینها می‌پردازیم.» «علل پیشرفت و انحطاط مسلمان‌ها محور بعدی بود که علی دارابی در سخنانش بدان پرداخت: «آنچه امام بر ما تکلیف کردند رفع ابهام از چهره اسلام حقیقی بود. عده‌ای می‌گویند اسلام خود عامل انحطاط مسلمان‌ها است. این دفتر به تبیین مجموعه عواملی که انحطاط آنها را فراهم می‌کند و عللی که موجب موفقیت‌ها و خودباوری شده می‌پردازد. انحراف فکری و عملی از مسیر اسلام راستین، زمینه‌ساز اصلی انحراف است. نکته بعدی که محور گفتمان است، موضوع جریان‌شناسی معاصر ایران و تبیین روشنفکری دینی، قواعد و الزامات آن است. در اساس، روشنفکری دین، ضدیت با دین ندارد. گاهی جوانان فکر می‌کنند روشنفکری در ضدیت تمام با دین است. در حالی که در حقیقت، روشنفکری ماهیتی دارد که خود زاییده دین است. تبیین فرهنگ دینی و فرهنگ غرب و پرداختن به آنچه از حوزه اصلی ما را بازمی‌دارد، از محورهای این حرکت است. مسئله دیگر تولید فکر در حوزه دین و توجه جدی به نهضت نرم‌افزاری است. محورهای اصلی کار ولایت فقیه و مردم‌سالاری دینی از موضوعات اصلی اندیشه جوان هستند.» سخنگوی این دفتر با اشاره به جلسات مداومی که برگزار می‌شود تاکید کرد که: «ساعت‌ها پاسخگوی ابهامات و شبهات جوانان هستیم. مجموعه اساتیدی که تلاش می‌کنیم همکاری کنند، اساتید برجسته حوزه علمیه هستند. از دیگر فعالیت‌های بانک اطلاعاتی گفتمان اساتید است که هم در حوزه فرهنگ عوام و هم خواص جدیت داشته باشیم. با برگزاری کارگاه‌های اندیشه جوان و با ارسال کتب اساتید بزرگوار به استان‌ها، در مورد مباحثی که در جلسات عنوان می‌شود، مطالعه قبلی می‌شود. در نهایت ما در تبلیغ حکیمانه دین خودمان را مسئول می‌دانیم که این ادبیات دینی را به شکل درست و دقیق تبیین کنیم.» پس از سخنان علی دارابی نوبت به علی فرنیا مدیر دفتر گفتمان و اندیشه جوان رسید تا به تشریح دقیق‌تر جزئیات و اطلاعات آماری این حرکت بپردازد. وی با اشاره به رویکرد آموزشی، فرهنگی و تبلیغی این دفتر گفت: «مخاطبین ما از قشرهای دانشجو، نخبه و جوان انتخاب شده‌اند. از جمله اهداف این دفتر ۹ فاکتور اصلی است: ۱- شناسایی و تحقیق ترفندها در مقابله با انقلاب اسلامی، ۲- تهیه برنامه‌های تبلیغی، ۳- تعامل با حوزه‌های علمیه و مراکز پژوهشی و اساتید، ۴- بانک اطلاعات اساتید بر حسب موضوعات، ۵- رصد شبهات و اعزام اساتید، ۶- بررسی پیشنهاد مخاطبین و فرم‌های نظرسنجی، ۷- ارتباط با کانون‌های فرهنگی، ۸- ارتباط با مرکز گفتمان و ۹- تولید فکر در حوزه‌های مختلف اندیشه. موضوع‌ها در قالب‌های فرهنگی - دانشجویی و مذهبی - دینی تهیه شده‌اند که بنا به مقتضیات زمان و کارشناسان در استان‌ها انتخاب می‌شوند. دفتر در اواسط فعالیت به تشکیل هیات‌های علمی برای انتخاب اساتید و کارشناس از بین افرادی که خود راه‌های گفتمان را می‌شناختند، اقدام کرد. در حقیقت ما نقش واسطه‌گری از تولیدکننده به مصرف‌کننده را ایفا می‌کنیم؛ چنانکه بعد از آمدن آقای خاموشی سیاست‌های دفتر به سوی فعالیت‌های فرهنگی رفت.» مدیر دفتر گفتمان و اندیشه جوان سازمان تبلیغات اسلامی، آمار جلسات گفتمانی این دفتر را به ترتیب ۵۰۰، ۹۱۰، ۱۴۰۰ و ۲۵۰۰ جلسه از سال‌های ۸۱ تا پایان سال ۸۴ ذکر کرد. این تعداد جلسات در نیمه نخست سال ۸۵ به ۱۱۰۰ جلسه گفتمانی می‌رسد. ترتیب‌بندی موضوعات ۷۲ درصد موضوعات مذهبی و دینی، ۱۱ درصد اجتماعی، ۵ درصد سیاسی، ۴ درصد صنفی دانشجویی و ۸ درصد موضوعات مختلف بوده است. اما مخاطبین این جلسات را ۶۰ درصد دانشجویان، ۱۰ درصد طلاب، ۱۳ درصد نخبگان، ۱۲ درصد عموم و ۵ درصد دانش‌آموزان تشکیل می‌دهند. وی در پرسشی که مطرح شد منظور از نخبگان را برخی تشکل‌های دانشجویی دانست که در دانشگاه‌ها فعالیت می‌کنند. میانگین تحصیلات، ۷۵ درصد بالای سطح ۲ حوزه، ۷۰ درصد دانشگاهی و ۳۰ درصد فوق لیسانس مطرح شد. ۵۰ درصد اساتید حوزوی دارای کتاب و مقاله هستند و ۳۶ درصد اساتید دانشگاهی تالیفات دارند. فرنیا اجرای طرح تفکر دینی در سراسر کشور را ۷۰ درصد اجرا شده دانست که ۳۰ درصد باقی‌مانده نیز تا پایان تابستان اجرا خواهد شد. وی ادامه داد: «تعداد مخاطبین ۷۰ نفر تا ۲۰۰ نفر ارزیابی شده بود که خود دلیل برتری کیفیت بر کمیت بوده است. موضوعات در پنج محور پیامدهای مدرنیته، عرفان و تصوف‌ها، امام‌شناسی و ولایت فقیه، نبی اکرم در نهج‌البلاغه و امام و مطهری و علل پیشرفت اسلام و تکوین آن تنظیم شد. سپس اساتید متناسب با موضوعات انتخاب شدند. ۱۰ روز قبل از طرح جزوه‌های آموزشی به استان‌ها ارسال و به مخاطبان داده می‌شد و آنها در کلاس‌ها برای بحث و شبهات شرکت می‌کردند. در پایان آزمونی گرفته و مدرکی از طرف سازمان تبلیغات اهدا می‌شد. با هماهنگی با صدا و سیما فیلمبرداری از برنامه صورت گرفت تا در شبکه استانی پخش شود.» وی در مورد طرح‌های آینده این دفتر گفت: احداث سایت دفتر گفتمان و اندیشه جوان و تهیه آرشیو صوتی و تصویری از این اقدامات بود. طرح بعدی که خیلی مهم است «تابلو مقاله دیوار ندبه» است که در حوالی روز قدس در ۲۰ استان نمایشگاه صهیونیسم و صهیونیست‌شناسی برپا می‌شود و در پایان گفتمان از اساتید دعوت و به روشنگری افکار خواهیم پرداخت. طرح گفتمان مدارس و تولید کتاب‌ها با تیراژهای بالا و پخش آن به صورت مجانی در کشور از دیگر طرح‌ها است.» در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه چرا تا به حال این اولین نشست خبری این دفتر است که برگزار می‌شود دارابی گفت: «این حرکت نوپا است و معتقد بودیم خود کار معرف ما است.» وی در پایان در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه آیا فکر نمی‌کنید گوش جوانان ما از گفتمان پر شده است گفت: «آنها تنها شنونده نیستند.» پرسش دیگر اشاره به آمارهای مبتنی بر دین‌گریزی جوانان در سال‌های گذشته بود که علی دارابی گفت: «ما اعتقاد به دین‌گریزی نداریم، اما کمک می‌کنیم تا آنها به دریافت اصیل از دین برسند.»

جدال شک و ایمان

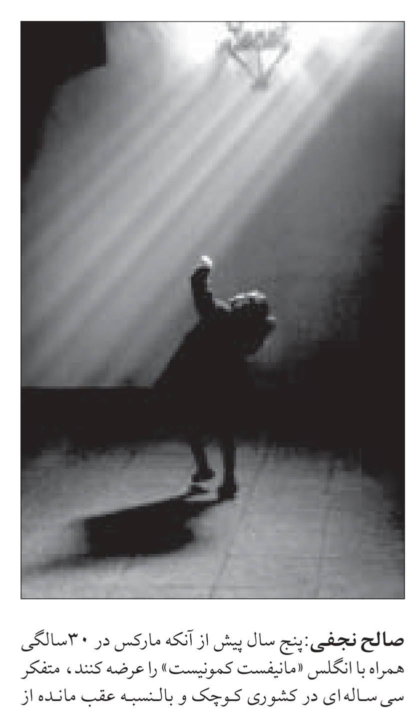

صالح نجفی: پنج سال پیش از آنکه مارکس در ۳۰سالگی همراه با انگلس «مانیفست کمونیست» را عرضه کنند، متفکر سی ساله‌ای در کشوری کوچک و بالنسبه عقب مانده از قافله تمدن در نوشته‌های توفان‌خیزش حمله به نظام سرمایه‌داری و کالا شدن همه چیز (مادی و معنوی) را آغاز کرده بود. سورن کی یرکگور دانمارکی در ۱۸۴۳ چنین نوشت: «در زمانه ما هیچ کس در ایمان توقف نمی‌کند بلکه «همه» از آن فراتر می‌روند.» او با تاکید بر پیوستگی درونی و ذاتی شک و ایمان به روال شک‌ورزی یونانیان اشاره می‌کرد که به شک همچون وظیفه‌ای برای تمامی یک زندگی نظر می‌کردند، آنان می‌دانستند که «مهارت در شک چیزی نیست که در چند روز یا چند هفته اکتساب شود». شک / ایمان از دید کی یرکگور وظیفه‌ای مادام‌العمر است و حال آنکه در زمانه او (و البته در زمانه ما) شک و صدالبته ایمان را در قالب کالایی حاضرآماده در اختیارمان می‌گذارند تا بی‌دغدغه و بی «اضطراب» مصرفش کنیم. کالا، آن گونه که از مارکس آموخته‌ایم، در درجه اول چیزی است که بتوان در بازار خرید و فروخت و سپس به مصرف رساند. اما مشکل اینکه بتوان شک / ایمان را به صورت کالا درآورد- کالایی که امروزه در قالب‌های سنتی و مدرن آن به حد وفور و اشباع رسیده و هم از این رو است که به قول کی یرکگور چنین بی‌بها و ارزش شده است و نیز به همین سبب است که برای نجات ایمان باید چه‌بسا خود ایمان را از کف داد. کی یرکگور در پایان شاهکار خود «ترس و لرز» از تمثیل اقتصادی کم نظیری برای تبیین روش پیشنهادی خود جهت اعاده حیثیت به ایمان بهره جسته است: «روزگاری وقتی بازار ادویه در هلند کساد بود، تاجران چند محموله ادویه را در دریا خالی کردند تا قیمت‌ها را بالا نگه دارند. این ترفندی بخشودنی و چه‌بسا ضروری بود.» چیزی که در وفور دم افزون کالاهای معنوی از دست می‌رود بلکه ریشه‌کن می‌شود شوری است که از جدال شک و ایمان می‌زاید و ریشه‌کن کردن شورها به تعبیر تکان‌دهنده نیچه یعنی ریشه‌کن کردن زندگی، کاری که به زعم نیچه نهاد کلیسا در آن استاد بوده و است. نیچه در دیباچه «غروب بت‌ها» از قول فوریوس گلی یوس (حماسه‌سرای رومی قرن اول قبل از میلاد) می‌گوید: «با زخم زدن جان‌ها می‌بالند، مردانگی‌ها می‌شکفند»...

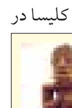

بت‌های ذهنی

خسته از هولناکی خستگی خود

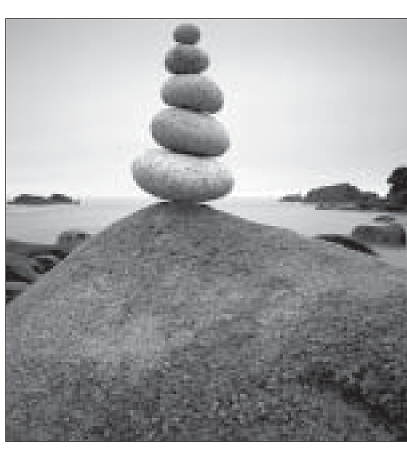

امیرهوشنگ افتخاری‌راد: «نقش وسایل ارتباط جمعی و همسان‌سازی افکار عمومی در نزد مکتب فرانکفورت» این عنوان مطول و مطنطن پایان‌نامه لیسانس دوستم است. خود این عنوان گویای همه چیز است و نیازی به توضیح ندارد. طبعاً نویسنده چنین رساله‌ای را باید جزء روشنفکران و نخبگان به حساب آوریم. در گپ‌های هرازگاهی با همدیگر گرچه نگاه نکته‌بین خود را هنوز حفظ کرده است اما همچون بسیاری خود را در زمینه خواندن و نوشتن بازنشست زودهنگام کرده است. او در لابه‌لای این گپ‌ها، میلش را به دیدن سریال‌های بی‌مایه ایرانی پنهان نمی‌کند. از جمله سریال نرگس. البته همراهی عوامانه روشنفکران با عوام، نکته‌ای است که این دوست، خود به آن اشاره دارد. چرا سریال بی‌مایه نرگس باید میان روشنفکران هم خواهان داشته باشد؟ البته شاید به صراحت به آن اعتراف نکنند و حتی در فحاشی به آن چیزی کم نگذارند. این نکته نشان می‌دهد ما دچار نوعی پارانویا شده‌ایم؛ به چیزی میل داریم که نفی‌اش می‌کنیم و نمی‌خواهیم. چندان دشوار نیست که دریابیم اغلب آنان نیز هنگام پخش این سریال پای تلویزیون می‌نشینند؛ حتی آنکه خود نگاه انتقادی به «چیزها» دارد. شاید پاسخ این است که باید جنبه مصرفی این گونه کالاها را مدنظر داشت. این گونه کالاها تنها «استراحتگاه»هایی‌اند که عام و خاص لختی از تلاش معاش و تلاش فکر به درمی‌آیند تا کمی آسوده شوند. تلاش معاش یعنی کار را، مارکس برای ما روشن کرده است. چون کار از آن فرد نیست پس هیچ احساس تعلق به آن نمی‌کند جز کسب مزد. اما به در آمدن از تلاش فکر تنها نشان از خلأ هولناک چیزها و حفره‌های ناپیدا است. تفکر، هشت ساعت کار روزانه نیست که فرد بخواهد دمی خود را خارج از آن بیاساید. وقتی چیزهایی که شاید و باید غایب‌اند البته که سقوط به خلأ گریزناپذیر است و چیزهای عقیم از جمله سریال‌ها و برنامه‌های مفرح دست چندم به راحتی فضای خلأ را می‌آکنند. در این گونه برنامه‌های راحت‌الحلقوم چیزی یافت نمی‌شود جز اینکه بیننده عام و خاص بی‌مایگی خود را فراموش کند. فی‌المثل او با بله یا خیر گفتن صاحب یک سکه می‌شود. بدین ترتیب معلومات خود را قدر و اندازه طلا می‌پندارد و در این سیلان خلأ، «روشنفکر بازنشسته پیش از موعد» البته چاره‌ای ندارد جز پرکردن خلأ درونش با تنها چیزهای موجود. او که صبح از خواب می‌خیزد و لختی بر لب تخت می‌نشیند، ممکن است هرچیزی را پنهان کند اما خستگی از خواب برخاستن را نمی‌تواند. او از خواب هم که برمی‌خیزد خسته است. معلوم است که در غیاب بیوپولوتیکال و لیبیدو (عرصه شورمندانه حیات) بیننده خواب‌آلود چاره‌ای ندارد جز آنکه دمی خود را به «استراحتگاه» پرتاب کند تا خستگی خود را پای تلویزیون پر کند؛ خستگی خود از خلأ پیرامون و خلأ درونش. او برنامه‌ای می‌بیند تا خستگی و بی‌مایگی‌اش را از یاد ببرد؛ حتی فراموش کند که دارد برنامه‌ای بی‌مایه می‌بیند. اکنون ما خسته‌ایم، خسته از هولناکی خستگی خود.

بیگانه

مراسم بزرگداشت اسطوره‌شناس فقید ایرانی

گروه اندیشه: روز چهارشنبه ۱۹ مردادماه، دانشکده ادبیات دانشگاه دوبلین ایرلند، شاهد مراسم بزرگداشت منتقد ادبی، زبان‌شناس و اسطوره‌شناس ایرانی، خانم روناک یاسین بود. در این مراسم فیلم کوتاهی به نمایش درآمد و چند اسطوره‌شناس از جمله پروفسور آبراهام کینگز و نینا برایژ از استادان دانشگاه دوبلین، سخنرانی کردند و شعرهایی از آقای سیدعلی صالحی و سیمین بهبهانی با ترجمه عرفان قانعی فرد خوانده شد. در این برنامه پروفسور کینگز با اشاره به آثار روناک یاسین گفت: اندیشه‌های آزادیخواهانه زنان ایرانی در آثار این دو زن ایرانی بارز است. وی همچنین افزود: ما در زمان حیات روناک یاسین پی به عظمت فکری و اندیشه حاکم بر ادبیات او نبردیم و بسیار خرسندیم که در زمان حیات سیمین بهبهانی توانسته‌ایم این منزلت را دریابیم. این نویسنده و محقق ایرانی، متاسفانه در ایران کمتر شناخته شده است. روناک یاسین در سال ۱۹۲۰ در یکی از روستاهای اطراف مریوان کردستان متولد شد. پس از مهاجرت به عراق تحصیلات خود را در دانشگاه بغداد در رشته علوم تربیتی ادامه داد و پس از آن راهی بیروت شد. یاسین در سال ۱۹۴۹ وارد دانشگاه الزهرای مصر شد. در سال ۱۹۵۳ به کرسی تدریس در دانشگاه اوبسالای سوئد دست یافت و سپس در دانشگاه مسکو به تحصیل در رشته جامعه‌شناسی و تاریخ پرداخت. تحقیق در زمینه اسطوره‌شناسی در مصر، سوریه و چین فعالیت وی بین سال‌های ۱۹۶۵ تا ۱۹۶۷ بود. وی سپس برای تدریس به دانشگاه هاروارد آمریکا رفت و در آنجا به تدریس اسطوره‌شناسی پرداخت. در سال ۱۹۶۹ یاسین به همراه ساموئل بکت (رمان‌نویس مشهور ایرلندی و برنده جایزه نوبل) جلسات نقد ادبی درام‌های تمثیلی را برگزار کرد و در سال ۱۹۷۲ کاندید جایزه ادبی پولیتزر شد. روناک یاسین مدت سی سال در رشته‌های زبان و ادبیات انگلیسی، فرانسه، لاتین، روسی، زبان‌شناسی و اسطوره‌شناسی به تدریس در دانشگاه‌های معتبر پرداخت. از جمله آثار او می‌توان به ۱۱۰ مقاله ادبی و تحصیلی در تحقیق اسطوره‌شناسی، مجموعه نقد ادبی، پژوهش درباره اسطوره‌ها از مصر تا چین، ادبیات چین، داستان روایتی، خاطرات یک رعیت کرد و مجموعه مقالات انتقادی مافیای قدرت و دفن دموکراسی اشاره کرد. این نویسنده غربت‌گزیده در سال ۱۹۷۲ یعنی همان سالی که کاندیدای جایزه پولیتزر شد، برای اولین بار به کردستان عراق سفر کرد و به رسم استقبال یک سال زندانی شد! یاسین در طول ۷۸ سال زندگی در غربت دوبار به ایران سفر کرد، یک‌بار در سال ۱۳۵۰ برای سخنرانی در دانشگاه پهلوی سابق و دیگر بار در سال ۱۳۶۶ به دعوت سازمان ایران‌شناسی. او پس از ۸۲ سال تلاش در فراگیری و آموزش زبان و تاریخ کشورهای مختلف، سرانجام در بامداد روز ۱۳ آوریل ۲۰۰۲ به‌دلیل سکته مغزی در بیمارستان جان‌هاپکینز واشینگتن درگذشت. مرگ او ضایعه‌ای برای روشنفکران و علاقه‌مندان به این بانوی فرهیخته است، به امید آنکه در سال‌های پس از مرگش بیش از پیش در میان مردم خود شناخته شود.

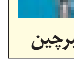

خبرچین

ارزش‌های مشترک ادیان

شرق: موسسه «خانواده جهانی صلح و دوستی» همه ساله در حمایت از «روز صلح» که توسط سازمان ملل تعیین شده است اقدام به برگزاری هفته جهانی گفت‌وگوی ادیان می‌کند. همزمان با هفته جهانی گفت‌وگوی ادیان و به مناسبت روز جهانی صلح، نشستی با عنوان «ارزش‌های مشترک» روز سه‌شنبه ۱۴ شهریورماه از سوی موسسه گفت‌وگوی ادیان در تهران برگزار می‌شود. نشست موسسه گفت‌وگوی ادیان هر سال در تاریخی نزدیک به روز بین‌المللی صلح که از سوی سازمان ملل متحد تعیین شده، برگزار می‌شود. این موسسه در سه سال گذشته این هفته را با برگزاری نشست‌هایی گرامی داشته است. اسقف اعظم سبوه سرکیسیان اسقف ارامنه تهران، موبد دکتر اردشیر خورشیدیان رئیس انجمن موبدان تهران، دکتر حمامی لاله‌زار مشاور امور دینی کلیمیان و آلبرت کوچوئی رئیس انجمن آشوریان و کلدانیان و سیدمحمد ابطحی رئیس موسسه گفت‌وگوی ادیان از سخنران‌های این نشست هستند. سخنران‌های نشست هفته جهانی گفت‌وگوی ادیان از نگاه آموزه‌های دینی خود موضوع «ارزش‌های مشترک» را مورد بررسی قرار می‌دهد. ایده برگزاری هفته گفت‌وگوی ادیان از سوی مؤسسه «خانواده جهانی صلح و دوستی» مستقر در نیویورک ایالات متحده، در حمایت از روز بین‌المللی صلح ارائه شده است، این موسسه یک سازمان غیرانتفاعی بوده که توسط «هسین تائو»، استاد دارما که مؤسسه موزه ادیان جهان نیز بوده تاسیس شده است. این موسسه براساس فلسفه احترام به تمام ادیان، تساهل نسبت به تمام فرهنگ‌ها و عشق به زندگی فعالیت می‌کند و فعالیت‌های خود را در راستای برقراری یک جامعه هماهنگ از طریق آموزش معنوی، سازمان دادن و هدایت فعالیت‌های جوانان در عرصه‌های اجتماعی و حمایت از گفت‌وگوی بین ادیان متمرکز کرده است. هفته جهانی گفت‌وگوی ادیان از ۱۹ تا ۲۵ شهریور در نقاط مختلف جهان برگزار می‌شود. نشست «ارزش‌های مشترک» سه‌شنبه ۱۴ شهریورماه از ساعت ۱۶ تا ۱۸/۳۰ در موسسه گفت‌وگوی ادیان واقع در خیابان ولیعصر، روبه‌روی جام‌جم، کوی شهید طاهری، شماره ۳۸ برگزار می‌شود.

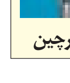

خبرچین

سبک زندگی

ناصر فکوهی: تا پیش از جنگ جهانی دوم مفهوم سبک زندگی چندان اهمیتی نداشت و اصولاً با این نام از آن یاد نمی‌شد. آنچه «فرهنگ» نام می‌گرفت تا اندازه زیادی با مفهوم «تمدن» هم‌پوشانی معنایی داشت و به مجموعه‌ای از دانش‌های اکتسابی و موقعیت‌های انتسابی اطلاق می‌گردید که مکان و جایگاه فرد را در جامعه و در مجموعه‌های کارکردی - رفتاری - ساختاری آن تعریف می‌کرد و بر اساس آن به وی نشان می‌داد که چگونه باید رفتار کند تا جامعه او را پذیرفته و به وی امکان ارتقا داده و یا لااقل موقعیت و امتیازاتی را که از پیش (در مرحله‌ای انتسابی مثلاً در تعلق به یک طبقه یا گروه اجتماعی خاص) به دست آورده است، حفظ کند. این امر، البته صرفاً در چارچوب طبقات و اقشار مرفه جامعه (اشرافیت و بورژوازی) تعریف می‌شد که اقلیت کوچکی بودند. در حالی که اکثریت بزرگ جامعه اصولاً فاقد فرهنگ یا به سادگی دارای «فرهنگ عامیانه» (فولکلور) فرض می‌شدند و این مفهوم دارای بار معنایی منفی و تحقیرکننده‌ای فرض گرفته می‌شد. جنگ جهانی دوم با گسترش پایه‌های اجتماعی دولت رفاه و به وجود آوردن امکان عملی تولید و مصرف انبوه کالاها، به ویژه کالاهای فرهنگی سبب شد که شیوه‌های زندگی تنوع بسیار بالایی بیابند، بدین معنا که هر فرد و گروه اجتماعی بتواند از طریق تنوعی که در انتخاب شغل، محل زندگی، آرایش و پوشاک خود، سلیقه‌های هنری و زیباشناختی‌اش، انتخاب سرگرمی‌ها و نحوه گذران اوقات فراغتش و حتی شیوه‌های عملی و اخلاقی و دینی خویش در جامعه پیش می‌گیرد، خود را از دیگران متمایز کند. از این زمان بود که مفهوم شیوه یا سبک زندگی در معنی جدید آن مطرح شد. برای جامعه‌شناسان این مفهوم بیشتر راهگشای شناخت سازوکارهای کنش و کنش متقابل بازیگران اجتماعی بود، در حالی که برای گروهی دیگر از اندیشمندان به ویژه انسان‌شناسان فرهنگی و متخصصان مطالعات فرهنگی، سبک زندگی یعنی شیوه‌های عملی زندگی افراد، بهترین چارچوب برای تعریف هر فرهنگی در واقعیت وجودی آن و خرده‌فرهنگ‌هایش و کار و پژوهش بر چگونگی تطور و تحول آن فرهنگ و روابط پیچیده‌اش با سایر فرهنگ‌ها به شمار می‌آید. امروز فرآیند جهانی شدن، رابطه‌ای متناقض و متناقض با سبک زندگی برقرار کرده است زیرا از یک سو با شدت بخشیدن به جریان‌های چرخه‌ای اجزای فرهنگ (کالاها، اشیا، افراد، ایده‌ها و غیره) سبب تنوع هر چه بیشتر سبک‌های زندگی می‌شود و از سوی دیگر به دلیل غلبه اندیشه سرمایه‌داری به طور کل و اندیشه نولیبرالی سرمایه‌داری به طور خاص بر آن، از منطق اولیه و مصرف انبوه تبعیت می‌کند که در پی از میان بردن تنوع‌ها برای رسیدن به مصرف یکسانی در همه زمینه‌ها و از این طریق بالا بردن حاشیه سود با تولید هر چه انبوه‌تر کالاهاست. مخالفان جهانی شدن عمدتاً بر فرآیند دوم تاکید کرده‌اند و به همین جهت نیز از مفهومی با عنوان «مک دانالدی» شدن جهان نام برده‌اند که منظور از آن غلبه یک فرهنگ واحد (فرهنگ تجاری سرمایه‌داری آمریکا) بر کل جهان است. اما انسان‌شناسان نگاهی انعطاف‌پذیرتر و پیچیده‌تر بر موضوع داشته و معتقدند که فرآیندهای مقاومت فرهنگی و جریان‌های چندجانبه فرهنگی سبب می‌شود که جهانی شدن فرهنگی امری چندسویه و نه صرفاً یک‌سویه باشد.

مکتب‌خانه

اخلاق و زیبایی‌شناسی در ادبیات مدرن اروپا

انتشارات دانشگاه کمبریج اخیراً کتاب «اخلاق و زیبایی‌شناسی در ادبیات مدرن اروپا: از تعالی تا امر غریب» تالیف دیوید الیسون را روانه بازار نشر کرده است. به گزارش مهر به نقل از پایگاه اینترنتی انتشارات دانشگاه کمبریج در این کتاب سعی شده به ریشه‌های تاریخی ادبیات و آثار مکتوب مدرن اروپایی توجه شود و دو محور اخلاق و زیبایی‌شناسی در آنها پررنگ گردند. در این راستا هم رمانتیسیسم آلمانی و هم فلسفه کانت مورد توجه قرار گرفته‌اند همچنان که اندیشه‌ها و آثار کی یر که گور، نیچه و فروید مورد توجه بوده‌اند. به تعبیر دیگر کتاب میان ادبیات و فلسفه در حال نوسان است و به هر دو این دو گستره کلان و کلی توجه دارد. کتاب همچنین به جریان‌های فلسفی و ادبی پسامدرن نیز عطف توجه نشان می‌دهد و عنوان کتاب که در بخشی از آن «از تعالی تا امر غریب» حضور دارد این بسط و بحث را نشان می‌دهد.

توسعه گردشگری در کشورهای اسلامی

نخستین همایش «توسعه گردشگری در کشورهای اسلامی» از ۱۸ تا ۲۰ سپتامبر (۲۷ تا ۲۹ شهریور) به منظور رشد گردشگری در کشورهای اسلامی براساس اصول اسلام و آموزه‌های آن در جده برگزار می‌شود. به گزارش مهر به نقل از العرب آن لاین، نخستین همایش «توسعه گردشگری در کشورهای اسلامی» با هدف ارائه استراتژی فعال و تقویت و ترویج بازارهای گردشگری در سطح کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی برگزار می‌شود. موضوعات مورد بررسی در این همایش ارائه راهکارهای توسعه و رشد گردشگری میان کشورهای اسلامی، افزایش زیارت اماکن مقدس در کشورهای اسلامی، ارائه نتایج مثبت و تشریک مساعی در سیاحت و گردشگری کشورهای اسلامی است. این همایش با همکاری شورای عالی گردشگری و شورای اتاق‌های تجارت اسلامی عربستان برگزار می‌شود.

جشنواره میان فرهنگی مسلمانان آمریکا

پنج سال پس از حملات یازدهم سپتامبر به منظور رفع باورهای نادرستی که در مورد اسلام و مسلمانان وجود دارد، جشنواره میان فرهنگی مسلمانان آمریکا برگزار می‌شود. به گزارش مهر غلام حسین موسس و رئیس جشنواره مسلمانان آمریکایی سالت لیک در این رابطه گفت: نمی‌توان تمام رویکرد غربیان را به حملات یازدهم سپتامبر نسبت داد. هراس برخی از آنها پیش از این حملات نیز وجود داشت و حتی در برخی از متون قدیمی آنها نیز به چشم می‌خورد. وی گفت: احساساتی که به واسطه باورهای نادرست نسبت به جهان اسلام و مسلمین وجود دارد پس از یازدهم سپتامبر به اوج خود رسید اما پیش از آن به اسناد و مدارکی که به هزار سال پیش بازمی‌گردد واهمه نسبت به مسلمانان و اسلام مشاهده می‌شود. به همین جهت مسلمانان منطقه سالت لیک تصمیم گرفتند جشنواره‌ای برگزار کنند تا علاوه بر برگزاری جشن، غیرمسلمانان را درباره دین آسمانی اسلام مطلع کنند. حسین هدف از برگزاری این جشنواره را آموزش به مردم از طریق اشاره‌های فرهنگی چون ترانه، غذا و سخنرانی عنوان کرد و گفت: فعالیت‌های این جشنواره به اینجا ختم نمی‌شود و تمام فرهنگ‌ها می‌توانند در این جشن دو روزه شرکت کنند.

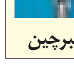

خبرچین